

Julija Reklaitė

Vilniaus Gedimino technikos universitetas

Nacionalumo paradoksai. Tapatybės paieška Lietuvos architektūroje

Architektūra yra viena ryškiausių galios įvaizdinimo formų. Kaip knygos „The Edifice Complex“ paantraštėje teigia jos autorius Deyanas Sudjicius (Sudjic, 2010) – „Galingieji stato, nes tai yra tai, ką veikia galingieji.“ Taigi architektūra, kaip ryškiai fiksuojamas įvaizdžio formavimo įrankis, kuria ir skatina miesto ir žmogaus tapatumo suvokimą. Tačiau ne visuomet ją galima lengvai „perskaityti“, kaip būdinga konkrečiai valstybei, miestu ar asmeniui, susieti su konkrečia vieta. Ne mažiau veiksminga architektūros galios ir nacionalumo samprata dažniausiai koduojama netiesioginėmis, užslėptomis (sąmoningai ar nesąmoningai) prasmėmis. Pagal tai, kaip mieste orientuojamės, į ką atkreipiamas dėmesys, kaip jame gali judėti ir juda žmonių srautai, būna sukuriama konkreti, tik tai vietai tapati atmosfera. Per šiuos dažnai sąmoningus veiksmus mes tapatinamės su miestais, keliaudami juos išimename, susikuriame asociacijas. Šiuo rašiniu analizuojama, kokiais netiesioginiais būdais per architektūrą ar jos įvaizdžius būna kuriamas nacionalinio identiteto konstruktas, skatinami patriotiniai jausmai, formuojamas šalies įvaizdis. Tai pirmoji dviejų dalių straipsnio dalis.